

**ANIHILAREA SUPREMAȚIEI CONSTITUȚIEI
ÎN DREPTUL INTERN AL STATELOR MEMBRE ALE UE
PRIN HOTĂRĂRILE CJUE DIN 18.05.2021 ȘI DIN 21.12.2021.
PRIMUL „TROFEU” UE - 2021: „STAT MEMBRU
FĂRĂ CONSTITUȚIE”, ACORDAT ROMÂNIEI DE CĂTRE
CJUE, LA ANIVERSAREA A 15 ANI DE LA ADERAREA
LA UNIUNE**

Prof. univ. dr. Marin VOICU

Abstract

1. *The text of Art. 4 para. (2) TEU is a guiding light in understanding the principles of EU law and the relationship between the EU and the national Member States, but especially between EU law and their national law and between the CJEU and the constitutional courts. This text does not allow any EU institution, and in particular the CJEU, to issue unilateral acts that would undermine the internal supremacy of the Constitution, the independence and impartiality of the judiciary by improperly "unbinding" them from their oath to COMPLY WITH Article 1(5) of the Constitution.*

2. *A reading of the TEU and TFEU reveals the lack of competence of the CJEU to rule on the indirect suspension of a Constitution, such a measure, as an interpretative effect of derived EU legal acts, being an abuse of power, equal to repealing the legislative normative competence, which belongs, in the co-decision procedure, to the institutional triad - Commission, EU Council and Parliament.*

By such a judgment the CJEU has infringed the values guaranteed by Articles 2-6 TEU, in particular: "equality of Member States before the Treaties as well as their national identities, inherent in their fundamental structures, political and CONSTITUTIONAL, to the constitutional traditions common to the Member States...", which also constitute "general principles of Union law" (Art. 4-2 TEU).

3. *On the other hand, the CJEU, while expressly acknowledging in this judgment that: "the rules governing the organisation of justice in the Member States fall, in principle, within their competence", analyses and decides on this question and the effects produced, noting, without reference to an incidental text in the Treaties, that "the case law of the CCR in this matter creates a SYSTEMIC RISK of impunity for acts which constitute serious offences of fraud and which would damage the financial interests of the Union or corruption" (!!).*

4. At the same time, in line with the CJEU judgment of 18 May 2021, the Court, and by this judgment of 21 December 2021, adopted by the Grand Chamber, ruled that: "The CVM is binding in ALL ITS ELEMENTS (!) for Romania", i.e. also the reports, the recommendations therein, as well as the objectives exploited by the Commission in the 15 years of "failed interim cooperation" (2007-2021), which also illustrates a new arrogation of legislative power, in violation of Articles 288-289 TFEU.

Keywords: Romanian Constitution, supremacy, EU law, CVM - Provisional Decision No 2006/928, national judge, CJEU judgment, EU secondary legislation.

Motto:

„Uniunea respectă EGALITATEA STATELOR MEMBRE ÎN RAPORT cu TRATATELE, precum și IDENTITATEA LOR NAȚIONALĂ, inerentă structurilor lor fundamentale politice și CONSTITUȚIONALE, inclusiv în ceea ce privește autonomia locală și regională” [art. 4 alin. (2) – TUE].

SUMAR

1. Hotărârea Curții de Justiție a UE – CJUE din 21.12.2021 în cauza C-357/19 ș.a. – extras
2. Comunicatul Curții Constituționale a României – CCR din 23.12.2021 – extras
3. Concluziile Avocatului General al CJUE în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea CJUE din 18.05.2021 – extras
 - 4a. Poziția unui judecător român, fost președinte al CSM, de respingere a conceptului de „identitate constituțională națională” (juridice.ro - 30.12.2021)
 - 4b. Poziția Ministrului român de justiție și a Primului Ministru
5. Doctrina de drept al UE relativă la principiile priorității, proporționalității, subsidiarității și efectului direct
 - 5.1. PROPORȚIONALITATEA – condiție esențială a raportului echilibrat dintre dreptul UE și dreptul intern al Statelor naționale membre
 - 5.2. SUBSIDIARITATEA – cerință a raportului dintre dreptul UE și dreptul intern
 - 5.3. EFECTUL DIRECT ȘI APLICABILITATEA imediată a dreptului UE

5.4. *Declarația nr. 17 privind SUPREMAȚIA – anexă la TUE/TFUE – Lisabona, 01.01.2009*

5.5. *Rolul Curților Constituționale și supremația Constituției*

5.6. *Opinii din unele tratate și lucrări de drept constituțional*

6. *Decizii ale Curților Constituționale din Germania, Italia, Spania, Polonia, Portugalia și Franța (citate în „Les grandes arrêtes des Cours Constitutionnelles européennes”, Dalloz, Paris, 2010) asupra raportului dintre dreptul UE și constituțiile Statelor naționale membre și dintre CJUE și Curțile Constituționale ale acestora*

7. *Observații asupra calificărilor date prin Hotărârea CJUE din 21.12.2021 unor acte juridice unionale, neobligatorii și cu privire la „însuflețirea” judecătorului național cu prerogativa de înlătură (nesocoti), norma constituțională, interpretată de CCR*

7.1.-7.4. *Interpretarea excesivă – abuz de putere al CJUE*

7.5. *Unele constatări și concluzii nereale și confuze din Raportul Comisiei Europene asupra Mecanismului Statului de Drept – 2020, publicat la 27.07.2021 – „Capitolul” privind România*

7.6. *Jurisprudența selectivă a CJUE privind neaplicarea dreptului fundamental la un proces echitabil*

PS. *Acte și fapte de „nivel înalt” – pedofilie, corupție și infracțiuni contra intereselor financiare ale UE, trecute în tăcere.*

1. Hotărârea CJUE din 21.12.2021 în cauzele conexate C-357/19 – dispozitivul

1.1. „Curtea, reunită în Marea Cameră, a confirmat jurisprudența sa rezultată dintr-o hotărâre anterioară, potrivit căreia MCV este obligatoriu în toate elementele sale pentru România. Astfel, actele adoptate înainte de aderare de instituțiile Uniunii sunt obligatorii pentru România de la data aderării sale. Aceasta este situația Deciziei 2006/928, care este obligatorie în toate elementele sale pentru România atât timp cât nu a fost abrogată. Obiectivele de referință care urmăresc să asigure respectarea statului de drept au de asemenea caracter obligatoriu. România

este astfel ținută să ia măsurile adecvate pentru atingerea acestor obiective, ținând seama de recomandările formulate în rapoartele întocmite de Comisie în temeiul principiului cooperării loiale, consacrat de art. 4 (3) TUE”.

1.2.„Dreptul Uniunii se opune unei jurisprudențe a Curții Constituționale care conduce la anularea hotărârilor pronunțate de completuri de judecată nelegal compuse, în măsura în care aceasta, coroborată cu dispozițiile naționale în materie de prescripție, creează un risc sistematic de impunitate a faptelor care constituie infracțiuni grave de fraudă care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii sau de corupție”.

1.3.„Dreptul Uniunii NU se opune ca deciziile Curților Constituționale să fie obligatorii pentru instanțele de drept comun, cu condiția ca independența acestei curți, în special față de puterile legislativă și executivă, să fie garantată. În schimb, acest drept se opune ca răspunderea disciplinară a judecătorilor naționali să fie angajată pentru orice nerespectare a unor asemenea decizii”.

1.4.„Principiul supremației dreptului Uniunii se opune ca instanțele naționale să nu poată, cu RISCUL aplicării unor sancțiuni disciplinare, să lase NEAPPLICATE deciziile Curții Constituționale contrare dreptului Uniunii”.

2. Comunicatul Curții Constituționale a României - CCR, din 23.12.2021 - extras

- „Niciuna dintre deciziile CCR nu a vizat nici crearea unei impunități cu privire la faptele ce constituie infracțiuni grave de fraudă care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii sau de corupție și nici înlăturarea răspunderii penale cu privire la aceste infracțiuni”.

- „CJUE recunoaște în cuprinsul Hotărârii sale din 21.12.2021, caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale. Cu toate acestea, concluziile din Hotărârea CJUE potrivit cărora efectele principiului supremației dreptului UE se impun tuturor organelor unui stat membru, fără ca dispozițiile interne, inclusiv cele de ordin constituțional să poată împiedica acest lucru, și potrivit cărora instanțele naționale sunt ținute să lase neaplicate din oficiu, orice reglementare au practică națională contrară unei dispoziții a dreptului UE, presupun revizuirea Constituției în vigoare. În plan practic, efectele acestei hotărâri se pot produce numai după revizuirea Constituției în vigoare, care, însă, nu se poate face de drept, ci exclusiv la inițiativa anumitor subiecte de drept, cu respectarea procedurii și în condițiile prevăzute chiar în Constituția României”.

3. Concluziile Avocatului General al CJUE privind Hotărârea CJUE din 18.05.2021 - extras

Deosebit de relevante sunt concluziile Avocatului general BOBEK, al CJUE, la Hotărârea din 18.05.2021¹, pe care am mai invocat-o cu privire la natura juridică și efectul direct al Deciziei MCV - 13.12.2006, și, mai ales, a rapoartelor și recomandărilor emise:

- „par. 140: Există în mod firesc problema subiacentă mai profundă a PROPORȚIONALITĂȚII, care apare uneori în argumentele cu privire la măsura în care este ADECVAT și/sau NECESAR ca ceea ce a fost considerat un sistem TEMPORAR postaderare să se mențină mai bine de 13 ani și să continue încă” (!?);

- „par. 164: Suntem, de asemenea, de părere, în acord că guvernele belgian, danez și suedez, că RAPOARTELE întocmite de Comisie sunt, în ceea ce privește conținutul lor specific, LIPSITE de FORȚĂ OBLIGATORIE. Există o datorie de a coopera, însă NU o OBLIGAȚIE de a copia literal”;

- „par. 165: România ca orice alt stat membru, păstrează dreptul de a-și concepe după cum consideră de cuviință instituțiile și procedurile naționale”;

- „par. 166: Contrar celor arătate deja cu privire la Decizia MCV, RECOMANDĂRILE specifice cuprinse în rapoarte NU sunt susceptibile să fie puse în aplicare ca obligații juridice de sine stătătoare. În mod logic, întrucât RAPOARTELE MCV NU conțin nicio obligație juridică, acestea NU POT FI, prin ele însele, valorificate nici în fața instanțelor Uniunii, nici în fața instanțelor naționale”.

De altfel, în doctrina s-a mai relevat natura juridică și caducitatea Deciziei MCV pe care am argumentat-o, repetat, în ultimul timp, precum și în alte articole recente (juridice.ro - 29.12.2021, Silvia Uscov)².

4a. Poziția unui judecător român, fost președinte al CSM, de respingere a conceptului de „identitate constituțională națională” (juridice.ro -30.12.2021)

Am fost, oarecum, surprins de poziția recentă a unui prestigios judecător român (juridice.ro, 30.12.2021, articolul: „Miza unui comunicat de presă al CCR. Angajează statul român într-o dispută cu instituțiile decizionale ale UE”), care califică acel comunicat de presă al CCR din 23.12.2021, drept: „o adevărată declarație politică a CCR”, „o poziție național identitară, generată de faptul că CJUE i-ar fi «minimizat» rolul pe care CCR și l-a asumat voluntar în ultimii 7-8 ani: de putere deasupra celorlalte puteri constituționale în stat... de factotum (!!)”.

Di Judecător, ex. președinte al unei Curți de Apel, apreciată în înfăptuirea justiției, pe lângă asemenea reflecții publice temerare și inadecvate, comite și erori

¹ M. Voicu, juridice.ro, 15.06.2021.

² S. Uscov, juridice.ro, 05/06.12.2021.

juridice nescuzabile: „eu știu, totuși, că CCR se exprimă, (CCR se pronunță) prin decizii, hotărâri și emite avize, nu prin comunicate de presă: CCR este, totuși, o AUTORITATE JUDECĂTOREASCĂ (!?) de contencios constituțional, care se ghidează (!) strict după dispoziții constituționale și legale” (singurul Stat membru al UE în care Curtea Constituțională face parte din puterea judecătorească este Germania – Curtea Constituțională de la Karlsruhe – este „capul puterii judecătorești”).

Textul redactat de acest domn repudiază inacceptabil „așa numita identitate constituțională națională... principiu clamat și de alte Curți Constituționale (Germania, Polonia, Ungaria etc.)”, sugerând obligația de a se renunța la acest „concept” pentru a ne putea „bucura de masivele fonduri europene” (??); în continuare, autorul își arogă priceperea de analist politic, enunțând și recomandând teze și măsuri privind ordinea politică și constituțională, reformele legislative și instituționale din România, toate în slujba executării obiectivelor MCV și a hotărârilor CJUE (ca și simpli „copiști” ai acestora, practică deja generalizată la instanțe sub „mantaua” profesională a CSM?!).

Așadar, dacă acest „Comunicat de presă” al CCR nu are „loc” în competența acesteia, care constă numai în decizii, hotărâri și avize, atunci „miza” sa, de a „angaja statul român într-o dispută cu instituțiile decizionale ale UE”, este un fake news produs de domnul judecător experimentat, cu grad de Curte de Apel, fost membru și, chiar, președinte al CSM, executant docil al oricărei norme, interpretări, declarații politice, recomandări unionale ș.a., care, însă, într-un mandat de 6 ani în CSM, NU a inițiat /organizat nicio dezbatere în magistratură, asupra temelor majore ale dreptului UE și mai ales, privind raportul acestuia cu dreptul intern național (!) în circumstanțele factuale ale stării justiției românești.

4b. Poziția Ministrului de justiție și a Primului Ministru român.

Ministrul român al justiției a făcut următoarea declarație POLITICĂ (deși este avocat – „om al legii”), fără nicio referire la cadrul constituțional strict fixat de art. 148 alin. (2) din Constituția României și la prevederile imperative și principiale din art. 2-6 ale Tratatului Uniunii Europene, dar nici la natura și limitele Deciziei MCV 2006/928 din 13.12.2006, care a ratat toate obiectivele nelegitime, extinse după 01.01.2009, când au intrat în vigoare Tratatul unionale:

„Poziția oficială a Ministerului Justiției și a Guvernului a fost exprimată prin scrisoarea transmisă comisarului Reynders încă din luna noiembrie, în sensul recunoașterii supremației dreptului european a rămas neschimbată. Poziția a fost reiterată în cadrul întâlnirii ministrului justiției cu comisarul Reynders din luna decembrie 2021 în marja JAI”. Ministerul a comunicat public pe marginea întâlnirii inclusiv acest detaliu, în timp ce Generalul Nicolae Ciucă, primul ministru, în declarația de joi, 29.12.2021, a fost reținut, afirmând că: „Este cât se poate de evident

înscris în Constituția României că tot ce înseamnă partea de PREVALENȚĂ a dreptului UE se aplică și în România. Din ce am înțeles, este vorba de un Comunicat al CCR și NU de poziția oficială a Curții Constituționale”.

Dar, cum se știe, în mandatele de ministru din ultimii 15 ani de la aderarea României la UE, NU au fost inițiate și organizate DEZBATERI privind starea UE, raporturile sale cu Statele naționale membre, cu referire specială la România, îndeosebi, Mecanismul Statului de drept-2020 al UE, în contextul nou european, aflat într-o dinamică surprinzătoare și conectată la mișcarea pentru globalizare, dar și asupra „provizoratorului” de supraveghere specială, aplicat României prin Decizia unilaterală a Comisiei 2006/928 din 13.12.2006 (?!), timp de 15 ani administrația statului și factorii politici neafirmând nicio poziție, în acord cu obligația fundamentală consacrată de art. 1 alin. (5) din Constituție.

Dimpotrivă, ministrul român al Justiției, prin această „poziție oficială a Ministerului justiției și a Guvernului” (!) declară, cu emfază „asfințitul politic” al Constituției, pe care a jurat de atâtea ori (5 ca ministru - 2008-2021 și 5 ca parlamentar) și „răsăritul triumfal” al Deciziei MCV, ca act juridic derivat al UE, însuflețit de CJUE cu forță supranațională de a surclasa legea noastră fundamentală (!) (în cei 15 ani de la aderarea României la UE la 01.01.2007, domnia sa a exercitat funcția de ministru al justiției timp de 65 de luni (29.02.2008-3.10.2009, 3.10-23.12.2009, 23.12.2009-07.10.2012, 04.11.2019-23.12.2020, 25.11.2021, la zi?!).

În aceste circumstanțe interne, europene și euroatlantice, cu privire la soarta ordinii constituționale a României secolului al XXI-lea, oare aceeași „poziție oficială” ar fi adoptat marii noștri profesori în exercitarea mandatului de ministru al justiției române, precum Prof. Constantin Dissescu, C. Stoicescu, Acad. C. Hamangiu, prof. Constantin Stătescu, prof. Ion Ceterchi ș.a.(?!).

5. Doctrina de drept al UE relativă la principiile priorității, proporționalității, subsidiarității și efectului direct. Sinteze.

5.1. Proporționalitatea - condiție esențială a raportului echilibrat dintre dreptul UE și dreptul intern al Statelor naționale membre.

5.1.1. Deseori, tendința de unificare a sistemelor de drept, dar și de adoptarea unei superiorități efective a dreptului UE în Statele naționale membre, a generat diferite controverse. Problema raportului dintre dreptul național și cel unional a fost examinată de Curtea de justiție a UE și de Curtea Constituțională a României în mai multe decizii, dar, mai ales de Curțile constituționale din Germania, Franța, Italia, Spania, Polonia, Portugalia, Lituania și altele.

5.1.2. Chiar dacă supremația dreptului UE, sub forma priorității este un principiu fundamental, există, totuși, o proporționalitate între păstrarea identității

naționale și această superioritate a normelor europene în fața legislațiilor naționale stabilită clar în art. 4 alin. (2) - TUE: *„Uniunea respectă egalitatea statelor membre în raport cu tratatele, precum și identitatea lor națională, inerentă structurilor lor fundamentale și constituționale, inclusiv în ceea ce privește autonomia locală și regională. (...)”*.

5.2. Subsidiaritatea – cerință a raportului dintre dreptul UE și dreptul intern

Principiul subsidiarității constituie drept criteriu ce reglementează exercitarea competențelor neexclusive ale Uniunii, care exclude intervenția Uniunii în cazul în care o chestiune poate fi reglementată eficient de Statele naționale membre, la nivel central, regional sau local. Exerțarea competențelor Uniunii este, așadar, legitimă doar în cazul în care Statele naționale membre nu sunt în măsură să îndeplinească în mod satisfăcător obiectivele unei acțiuni preconizate, iar acțiunea la nivelul Uniunii poate aduce o valoare adăugată.

5.3. Efectul direct și aplicabilitatea imediată a dreptului Uniunii Europene.

5.3.1. Pentru realizarea și apărarea intereselor spațiului Uniunii Europene, Statele naționale membre și-au stabilit o serie de obiective bine determinate. Însă, obiectivul fundamental al Uniunii Europene, propus pentru cetățenii săi, este expres prevăzut în art. 3 alin. (2) TUE: *„Uniunea oferă cetățenilor săi un spațiu de libertate, securitate și justiție, fără frontiere interne, în interiorul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor, în corelare cu măsuri adecvate privind controlul la frontierele externe, dreptul de azil, imigrarea, precum și prevenirea criminalității și combaterea acestui fenomen”*.

Cu privire la raportul Uniune-State naționale membre, art. 4 al TUE instituie două categorii de obligații fundamentale: (1) *„Uniunea respectă a) EGALITATEA STATELOR MEMBRE ÎN RAPORT CU TRATATELE, precum și b) IDENTITATEA LOR NAȚIONALĂ, inerentă structurilor lor fundamentale politice și constituționale, inclusiv în ceea ce privește autonomia locală și regională”* și (2) *„respectă FUNCȚIILE ESENȚIALE ALE STATULUI și, în special, pe cele care au ca obiect asigurarea integrității sale teritoriale, menținerea ordinii publice și apărarea securității naționale. În special, securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru”*, iar art. 6 alin. (3) stabilește că: *„Drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, astfel cum rezultă din TRADIȚIILE CONSTITUȚIONALE COMUNE STATELOR MEMBRE, constituie principii generale ale dreptului Uniunii”*.

5.3.2. Afirmarea rituoasă, a tezei conform căreia principiul priorității (supremației) și derivatele sale (aplicarea imediată și efectul direct) are „caracter absolut, chiar în raport cu normele cu valoare constituțională”, iar nu doar infraconstituțională - legislativă, este de natură a anihila opinii contrare sau diferite, argumentate convingător, care, nu pot fi calificate ca „naționaliste”, în condițiile în care

Curți Constituționale europene prestigioase³, precum Curtea Germaniei, Franței, Italiei, Spaniei, Poloniei și altele, din Statele naționale membre ale UE și alți doctrinari/practicieni de largă respirație europeană, au dezvoltat pertinent și analizat profund spiritul și litera din art. 2-6 ale TUE, care fixează, în mod clar și expresiv, limita până la care dreptul UE este imperativ față de dreptul Statelor naționale membre și de la care autonomia decizională aparține acestora în ce privește marile obiective și competențe partajate.

5.4. Declarația nr. 17 privind Supremația, anexă la TUE/TFUE:

„Tratatul de la Lisabona TUE-2007 nu conține norme imperative privind recunoașterea directă a supremației ordinii comunitare față de cea internă a fiecărui Stat național membru al UE însă, aceasta reiese din conținutul Declarației nr. 17, cu privire la supremație, anexa la Tratat:

„Conferința reamintește că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, tratatele și legislația adoptată de Uniune pe baza tratatelor au PRIORITATE în raport cu dreptul Statelor membre, în condițiile prevăzute de jurisprudența menționată anterior.

În plus, Conferința a hotărât că Avizul Serviciului juridic al Consiliului, astfel cum figurează în documentul 11197/07/(JUR 260), să fie anexat prezentului act final.

Avizul Serviciului juridic al Consiliului din 22 iunie 2007”.

Deși, Declarația conține cuvântul „PRIORITATE” în jurisprudența Curții de Justiție se prevede că „supremația dreptului comunitar este un principiu fundamental al dreptului comunitar”. Conform Curții, acest principiu este „inerent naturii specifice a Comunității Europene”. La data primei hotărâri din cadrul acestei jurisprudențe (Hotărârea din 15 iulie 1964), în cauza 6/64, Costa/ENEL) supremația nu era menționată în tratat. Situația nu s-a schimbat nici astăzi. Faptul că principiul supremației nu va fi inclus în viitorul Tratat nu va schimba în niciun fel existența principiului și jurisprudența în vigoare a Curții de Justiție” (!).

5.5. Rolul Curților constituționale și supremația Constituției

Un rol deosebit de important în compatibilizarea dreptului național cu dreptul Uniunii Europene, îi revine Curții Constituționale, căreia nu i se pot aduce limitări de competență, recunoscându-i doar, un control asupra actelor normative care sunt adoptate în domenii ce nu fac obiectul transferului de competențe către Uniunea Europeană, iar actele normative care reglementează, din punct de vedere material, în domeniile partajate, să se supună în mod exclusiv ordinii juridice a Uniunii Europene. Indiferent de domeniul în care actele normative interne reglementează, ele trebuie să respecte supremația Constituției României.

³ „Les grandes décisions des cours constitutionnelles européennes”, 2008, Dalloz, Paris, sens directions de P. Bon/D Maus, pp. 410-453.

În aceste circumstanțe și în jurisprudența⁴ constituțională a altor State membre s-a statuat că aderarea la Uniunea Europeană nu poate afecta supremația Constituției asupra întregii ordini juridice naționale. Astfel, rolul Curții Constituționale rămâne unul evident, tocmai pentru a garanta dreptul cetățenilor de a se adresa justiției constituționale pentru apărarea unor valori, reguli și principii constituționale, iar suprimarea acestei garanții care include și sfera drepturilor și a libertăților fundamentale, nu poate avea ca finalitate apărarea supremației normelor juridice unionale, față de legi sau ale acte normative⁵ (*Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes*, 2008, Dalloz, Paris, p. 442).

5.6. Doctrina recentă de drept al UE și de drept constituțional

a) În Tratatul intitulat „Dreptul UE. Comentarii, jurisprudența și doctrină”, ed. a-IV-a, Ed. Hamangiu, 2009, 1544 pagini, de P. Graig și G. de Burca, se afirmă că: „recunoașterea și aplicarea practică a principiului supremației dreptului UE, depinde de adoptarea și acceptarea sa de către sistemele de drept și constituționale ale Statelor membre”, teză confirmată prin numeroase decizii ale Curților Constituționale citate.

b) „Deși, pentru Curtea de justiție prioritatea dreptului european trebuie să se realizeze cu privire la ansamblul normelor naționale, jurisdicțiile statelor membre au exprimat adeseori rezerve.

Jalonările CJUE au fost și, încă, sunt receptate cu dificultate de statele europene: unele state au optat pentru o abilitare constituțională largă; alte state au preferat un sistem de abilitare punctuală, selectivă; de exemplu: în Germania federală, prin interpretarea art. 24 din Legea fundamentală; în Italia prin art. 11 din Constituție; în Olanda – art. 94 din Constituție; în Belgia – art. 34 din Constituție; în Olanda – art. 94 din Constituție; în Franța – art. 56 din Constituție; în Danemarca – art. 20 din Constituție; în Grecia – art. 28 din Constituție; în Austria – art. 9 din Constituție”, afirmă ilustrul procedurist și constituționalist, prof. univ. dr. Ion Deleanu, citând și din alți doctrinari (S. Guinchard, Fr. Ferrand, „Procédure civile. Droit interne et droit communautaire”, 28 ed. Dalloz, 2006, pp. 111-118); R. Mehdi „Primauté du droit communautaire”, în Lexis Nexis, Europe Traite, 2006, nr. 10 și urm. (Tratat de procedură civilă, vol. I, 2013, UJ, pp. 113-144).

c) Totuși, nu putem exclude soluțiile CJUE a cărei jurisprudență, deși, nu are caracter normativ, ci, numai interpretativ, cu vocația „consacrării, reconfirmării sau cristalizării unor principii și a altor reguli comunitare, specifice procedurilor

⁴ A se vedea, în acest sens, și *Hotărârea din 11 mai 2005*, K 18/04, pronunțată de Tribunalul Constituțional al Republicii Polonia. Pentru mai multe amănunte, a se vedea: <https://trybunal.gov.pl>.

⁵ A se vedea: Decizia nr. 80 din 16 februarie 2014, asupra propunerii legislative privind revizuirea Constituției României, publicată în M. Of. nr. 246/7 aprilie 2014.

civile”⁶ și care se impun instanțelor naționale ca „autoritate de lucru interpretat”, soluții construite, în principal, în procedura chestiunii prejudiciale (I. Deleanu-citat).

În privința forței juridice a normelor unionale în raport cu cele naționale, a naturii acestei supralegislații, în raport cu cea internă, infraconstituțională, în limitele și finalitatea interpretării art. 148 din Constituția României, considerăm că distincția sugerată de prof. I. Deleanu între „normele comunitare privind drepturile și libertățile fundamentale în raport cu normele unionale”⁷, este de natură a oferi clarificarea și interpretarea pertinentă și teleologică a art. 2-4 din TUE⁸.

„Cu privire la prima categorie de norme unionale, ar urma să se aplice art. 20 din Constituție, acestea având forța supralegislativă și valoare interpretativă constituțională⁹, iar în ce privește «celelalte norme unionale», care NU au ca obiect drepturile și libertățile în raport cu normele naționale, îndeosebi cele constituționale, sunt condiționate de constituționalitatea lor, toate celelalte State membre ale UE identificând diferite soluții; adaptarea dispozițiilor constituționale (Irlanda, Olanda, Luxemburg); păstrarea controlului preventiv de constituționalitate, limitat de drepturile fundamentale garantate de Constituție (Germania), la principiile fundamentale ale ordinii constituționale (Italia), la limitele transferului de competențe stabilite prin legea de aderare (Danemarca) și altele...” (Prof. I. Deleanu, „Prolegomene juridice”, 2010, pp. 249/250).

6. Decizii ale Curților Constituționale din Germania, Italia, Spania, Polonia, Portugalia și Franța (citate în „Les grandes arrêtes des Cours Constitutionnelles européennes”, Dalloz, Paris, 2010) asupra raportului dintre dreptul UE și constituțiile Statelor naționale membre și dintre CJUE și Curțile Constituționale ale acestora.

O lucrare de mare valoare și de actualitate în teoria și jurisprudența constituțională¹⁰ ne înfățișează un tablou al hotărârilor pronunțate de Curțile Constituționale din mai multe State membre ale UE în domeniile majore ale vieții sociale și politice, cât și în domeniul atât de complex al raportului dintre dreptul european și dreptul intern al acestor state (Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes”, 2010, Dalloz, Paris, p. 440 și urm.).

⁶ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 169.

⁷ I. Deleanu, „Prolegomene juridice”, UJ, 2010, p. 248.

⁸ M. Voicu, „Supremația dreptului UE. Jurisprudența CJUE, a curților constituționale europene și a CCR”, *juridice.ro*, 15.06.2021.

⁹ C.L. Popescu, „Protecția internațională a drepturilor omului”, *All Beck*, 2000, p. 6, citat de I. Deleanu, p. 248-notă, de subsol 2, în „Prolegomene juridice”, UJ, 2010.

¹⁰ *Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes*, 2008, Dalloz, Paris, sous la direction de P. Bon/D. Maus.

6.1. Raportul dintre dreptul constituțional național și dreptul comunitar al UE – GERMANIA

*Hotărârea BVerfge, tome 30 din 12.X.1993 a Curții Constituționale federale a Germaniei asupra Tratatului de la Maastricht*¹¹.

„Statele membre au nevoie de domeniile de competente proprii, suficient înțelese, astfel ca fiecare popor să-și poată forma și exprima voința politică conform procesului definit și controlat de el, pentru a da expresie juridică a ceea ce îl unește pe plan spiritual, social sau politic; rezultă, deci, că Bundestagul trebuie să-și conserve atribuțiile și competentele acestui pilon substanțial”.

O dezvoltare substanțială a conceptului afirmat o găsim în Hotărârea aceeași Curți asupra Tratatelor de la Lisabona și, mai recent, în legătură cu două hotărâri ale CJUE „filtrate” substanțial de Curtea Constituțională Federală a Germaniei.

„Curtea de la Karlsruhe desprinde două concluzii; prima este aceea că, evaluând în această manieră, profund criticabilă, principiul proporționalității și aplicabilitatea sa concretă, în speță, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a produs o hotărâre obiectiv arbitrară și și-a încălcat mandatul enunțat de tratate; a doua concluzie este că, fiind obiectiv arbitrară și pronunțată cu încălcarea mandatului, hotărârea CJUE nu poate fi obligatorie pentru instanța de trimitere, care se dezleagă de obligația de a respecta jurisprudența instanței europene refuzând să recunoască superioritatea acesteia”.

Această formulare, extrem de drastică, este, vădit mai clară și directă, față de cea din 7.10.2021 a Tribunalului Constituțional al Poloniei și față de cele două hotărâri ale Curții Constituționale din România din 2021, care au „iradiat” birocrația din UE și o parte a „intelectualității unionale” din România (!).

6.2. Franța – Hotărârea Consiliului Constituțional din 15.10.2021 privind „principiul inerent identității constituționale naționale”¹².

Edificatoare este recenta Decizie nr. 2021/940 din 15.10.2021 a Consiliului Constituțional al Franței relativă la afirmarea „principiului inerent identității constituționale a Franței”:

„Republica franceză participă la UE, constituită din State care au ales liber exercitarea în comun a anumitor competențe, stabilite prin Tratatul UE și TFUE, semnate la Lisabona la 13.12.2007. Transpunerea unei directive sau adoptarea unui regulament în dreptul intern, nu trebuie să încalce o regulă sau un principiu inerent identității constituționale a Franței, cu excepția cazului consimțit.

Conform art. 12 din Declarația de la 1789, delegarea exercitării forței publice, către persoană privată, precum și competenței de poliție, administrația generală, este interzisă, căci este o prerogativă inerentă exercițiului «forței publice» necesară garantării drepturilor.

¹¹ *Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes*, 2008, pp. 436-446.

¹² Site-ul Consiliului Constituțional al Franței - Comunicat din 15.10.2021.

De o manieră inedită Consiliul Constituțional a hotărât că această exigență constituie un principiu inerent identității constituționale a Franței”.

Comisia Europeană și CJUE, pare că au aprobat TACIT această soluție și suportul ei legitim, ordinea constituțională a Republicii franceze, hotărâre rituoasă și mult mai clară decât hotărârile „incriminate” ale Curții Constituționale a României.

6.3. Constituționalitatea Tratatului de aderare a POLONIEI la UE – Hotărârea nr. K/18-04 din 11.05.2005 a Tribunalului Constituțional polonez¹³

6.3.1. „Dreptul comunitar al UE nu este stabilit de instituțiile europene de o maniera arbitrara, ci este efectul activității comune a statelor membre.

Orice incompatibilitate nu poate, în niciun caz, să fie rezolvată în sistemul juridic polonez prin recunoașterea ca normă comunitară, ar avea o autoritate superioară normei constituționale. Ea nu ar putea antrena nici pierderea forței obligatorii a normei constituționale și înlocuirea acesteia prin norma comunitară, nici limitarea câmpului de aplicare a normei constituționale la un spațiu care nu reintră în materia reglementată de norma comunitară.

În acest caz, legislatorul polonez este competent să ia decizia, fie să revizuiască Constituția, fie să angajeze procedura de modificare a normei comunitare, fie, în ultimul rând, să se retragă din Uniunea Europeană. Această decizie trebuie luată, fie de către suveran, deci de poporul polonez, fie de către un organ al statului care, conform Constituției, are competența să reprezinte națiunea”.

6.3.2. „Normele Constituției în domeniul drepturilor și libertăților individului determină un prag minimal și de nedepășit, care nu poate suferi nicio reducere în ceea ce privește introducerea normelor comunitare. Interpretarea «binevenita din dreptul european», are, însă, limitele sale. Ea nu poate, în niciun caz, să conducă, nici la rezultate contrare în conținutul literal al normelor constituționale, nici la rezultate care ignoră garanțiile minime asigurate de Constituție”.

6.3.3. „Constituția Republicii Polonă și dreptul comunitar sunt fondate pe un același corp de valori comune, definind natura unui Stat democratic de drept, precum și catalogul și forța drepturilor fundamentale.

Atât procedura de cedare, cât și câmpul de cedare a unor competente concrete trebuie să fie conforme Constituției. O modificare eventuală a procedurii sau a câmpurilor de cedare (competentele cedate) cere să fie respectate exigențele relative la revizuirea Constituției”.

6.4. Constituția și dreptul comunitar al UE – SPANIA – Hotărârea nr. 58/18.V.2004 a Tribunalului constituțional spaniol.

„Tribunalul constituțional afirmă că „primatul” dreptului comunitar nu înseamnă același lucru cu „supremația” sa: „dreptul comunitar are prioritate în sensul

¹³ Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles europeennes, 2008, pp. 420-435.

că *normele sale se bucură de o prioritate aplicativa asupra normelor naționale*, dar Constituția spaniolă beneficiază de *supremație* față de norma comunitara, căci în această limită ea a aprobat aderarea Spaniei la UE¹⁴.

6.5. Prioritatea Regulamentului comunitar al UE asupra legii naționale – ITALIA – Hotărârea nr. 170/8.06.1984 a Curții Constituționale italiene.

„Parametrul fundamental al raportului dintre dreptul comunitar al UE și cel național îl constituie principiile supreme ale Constituției și drepturile inalienabile ale persoanei umane, principii pentru respectul cărora Curtea este hotărâtă să se constituie ca un ZID, care, printre altele, a devenit un ZID AL SUVERANITĂȚII STATULUI”.

6.6. Primatul dreptului comunitar al UE asupra dreptului intern – PORTUGALIA – Hotărârea nr. 60/18.06.2006 a Tribunalului Constituțional din Portugalia¹⁵.

„Doctrina a estimat ca art. 8 par. 4 din Constituție a adoptat «teoria contra limitelor», elaborată de tribunalele constituționale din Italia și Germania, în lumina recursului la noțiunea de «principii fundamentale ale Statului de drept și democrației».

Din aceasta perspectivă, *interpretarea celor doua ordini publice* – a UE și națională – nu împiedică existența *distincției între perspectivele dintre ele*, în măsura în care art. 8 par. 4 din Constituție precizează clar *autonomia sistemului juridic portughez*, pe care îl califică după regula «competente la competente»”.

7. Observații asupra calificărilor date prin Hotărârea CJUE din 21.12.2021 unor acte juridice unionale, neobligatorii și cu privire la „însufletirea” judecătorului național cu prerogativa de a ÎNLĂTURA/NESOCOTI norma constituțională interpretată de CCR.

7.1. Uniunea Europeană nu este un stat clasic și nici o Federație de state, ci o Uniune de state naționale independente, instituită prin tratatele TUE și TFUE. Ordinea juridică proprie și autonomă a UE NU este fundamentată printr-o constituție unională, ci prin cele două tratate, aplicabile de la 01.01.2009, astfel că nu se poate acredita legitim teza unei ordini constituționale a UE¹⁶, în cadrul căreia să funcționeze o anumită ierarhie supranațională, o suveranitate unională care să fondeze supremația față de ordinile constituționale naționale.

¹⁴ *Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes*, 2008, p. 447.

¹⁵ *Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes*, 2008, pp. 452-453.

¹⁶ Așa cum declara, cu aroganță, recent, președintele CJUE, K. Lenarts (?).

7.2. Prin TUE, Statele naționale membre au stabilit competențele exclusive și cele partajate, domeniile atribuite și principiile de cooperare cu Uniunea, precum și limitele până la care UE și Statele membre pot să acționeze, fără a aduce atingere identității constituționale naționale, tradițiilor culturale și constituționale comune statelor membre, garantate prin art. 4 alin. (2) și art. 6 alin. (2) din TUE.

7.3. Hotărârile CJUE din 18.05.2021 și din 21.12.2021, în cauzele sesizate de persoane și instanțe române, în procedura prevăzută de art. 267 TFUE, NU conțin, în totalitate, elemente de noutate, după cum deciziile CCR la care fac referire, NU sunt creații noi de jurisprudență constituțională, așa cum rezultă din cronică DALLOZ - 2010 („Les grandes décisions des Cours Constitutionnelles européennes”, P. Bon/D. Maus).

Reafirmând, în terminis, supremația dreptului UE, față de dreptul intern al Statelor naționale membre, CJUE a statuat, în plus, atribuind nelegitim judecătorului național prerogativa de a înlătura de la aplicare norma constituțională, astfel cum este interpretată de CCR, într-o cauză pendinte, dacă apreciază că aceasta contravine dreptului unional (judecătorul în funcție la toate gradele de jurisdicție - Judecătoria, Tribunal, Curte de Apel, și ÎCCJ (!)).

Așadar, CJUE a generat o nouă metamorfoză a judecătorului național român: l-a „înflăcărat” ca agent al dreptului UE și cu „virtutea” de „vampir anticonstituțional” în dreptul nostru intern.

Curtea, însă, nu i-a dat acestui judecător și soluția dreptului pozitiv, după „excomunicarea” normei constituționale, ce normă va aplica (?): pe cea din actul juridic al UE, care, astfel, va substitui (înlocui) norma constituțională, anihilând principiul supremației Constituției, prevăzut în art. 1 alin. (5) din Constituție („În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, este obligatorie”), art. 126 alin. (2) și art. 147 alin. 4 din Constituție (!).

„Își poate asuma judecătorul național încălcarea Constituției pe baza jurisprudenței CJUE? Considerăm ca nu. Își poate asuma judecătorul național încălcarea dreptului UE pe baza jurisprudenței CCR? Credem ca nu. Își poate asuma judecătorul național încălcarea deciziilor CCR pe baza jurisprudenței CJUE? Credem ca nu. Acesta este, în opinia noastră, un punct nevralgic, determinat de raporturile triunghiulare ce se stabilesc în justiția europeană și care, în România, nu s-au rezolvat încă în mod adecvat, chiar dacă s-a conturat o jurisprudență referitoare la limitele de competență ale CCR *versus* cea a judecătorilor de drept comun”¹⁷.

7.4. CJUE nu este o autoritate supranațională biblică, infailibilă, compusă din „sfinți” ai dreptului UE, iar autoritățile naționale și miile de judecători ai acestora,

¹⁷ M. Safta, Comunicare la Sesiunea științifică națională a Dr. HC ai Universității „Ovidius” din Constanța - 14.10.2021.

simpli discipoli, executanți docili ai hotărârilor unor „conducători înțelepți”, precum într-o monarhie absolută din timpurile medievale.

Acești „supuși judiciari” ai CJUE ar trebui să accepte teza imperativă a CJUE, conform căreia Decizia nr. 928/2006 de instituire a MCV – România și Bulgaria, ca act juridic al Comisiei, emis anterior adoptării TUE, de autoritatea executivă a UE, dar și rapoartele și recomandările elaborate periodic de „controlorii” Comisiei, au aceeași natură și efecte obligatorii, ca actele legislative prevăzute de art. 288 TFUE (?!).

Decizia nr. 928/2006 NU a avut ca obiect și finalitate consacrarea supremației sau priorității (primatului) dreptului derivat al UE față de ordinea constituțională a României, ca viitor Stat național membru și nici forța juridică de a schimba/modifica această ordine constituțională, cu ignorarea principiilor și competențelor prevăzute de art. 4 TUE.

Obiectul Deciziei din 13.12.2006 a fost limitat la 4 obiective, îmbogățite „unilateral” de Comisie, după intrarea în vigoare a TUE, pe parcursul celor 15 ani de „tratamente” politice ale României, ajungându-se la cifra fatidică 22 (?!), care excede domeniului de reglementare inițial și procedura de codecizie, intrată în vigoare la 01.01.2009.

7.5. Unele concluzii îndoielnice din Raportul 2 al Comisiei Europene privind Mecanismul Statului de Drept – 2020 – Capitolul România (27.07.2021).

Raportul M. St. Dr. 2020 al UE publicat de CE la 20.07.2021 (SWD-2021-724 final), „Capitolul consacrat situației statului de drept în România”, preia, textual Raportul MCV al Comisiei asupra României, publicat la 8.06.2021 (cu o lună înainte) și are ca structură: I) Sistemul judiciar, (pp. 2-11) – Independența, calitatea și eficiența, II) Cadrul anticorupție (pp. 11-18), III) Pluralismul și libertatea mass-media (pp. 18-21) și IV) Alte probleme instituționale legate de sistemul de control și echilibru (pp. 21-26).

În Raport sunt reluate și nuanțate, repetat, unele considerente din Hotărârea CJUE din 18.05.2021, precum:

– „În cazul unei încălcări dovedite (?!) a Tratatului UE sau a Deciziei MCV (?!), principiul supremației dreptului UE impune instanței de trimitere (?!) să lase NEAPPLICATE dispozițiile în cauză, indiferent dacă acestea sunt de origine legislativă sau CONSTITUȚIONALĂ” (?!), p. 14 alin. (1) teza VI);

– „Deși, Deciziile CCR NU se aplică retroactiv cauzelor soluționate definitiv, acestea pot avea consecințe (?) asupra cauzelor în curs. Decizia privind completările de judecată formate din 5 judecători a permis (?!), în anumite condiții, introducerea de RECURSURI EXTRAORDINARE (?!), calea de atac inexistentă în cauze în care se pronunțaseră hotărâri judecătorești definitive...” (p. 14 par. 85 – în subsolul paginii);

- „Decizia nr. 390/8.06.2021, a CCR, stârnește îngrijorări majore (?!), întrucât pune sub SEMNUL ÎNTREBĂRII principiul supremației dreptului UE. În această decizie, CCR nu a acceptat constatările CJUE din hotărârea sa din 18.05.2021 și a pus sub semnul întrebării, în GENERAL, principiul supremației dreptului UE” (?!), ceea ce poate constitui un obstacol semnificativ pentru instanțele chemate să aplice cerințele dreptului UE, prevăzute în hotărârea CJUE, atunci când acestea se pronunță asupra unor cauze, ÎN SPECIAL dacă aceste CAUZE VIZEAZĂ SIIJ (?!?!)(pp. 24-25).

Constatăm, că, însăși CJUE, în Hotărârea din 21.12.2021, precizează expres că:

„Mai întâi, chiar dacă normele care guvernează organizarea justiției în statele membre, în special cea referitoare la compunerea completurilor de judecată în materie de fraudă și de corupție, intră în principiu în competența statelor respective, Curtea amintește că acestea sunt totuși ținute să respecte obligațiile care decurg pentru ele din dreptul Uniunii (?!).

Printre astfel de obligații figurează combaterea oricărei activități ilegale, care cuprinde infracțiunile de corupție care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri disuasive și efective. În ceea ce privește România, obligația menționată este completată de obligația acestui stat membru, care rezultă din Decizia nr. 2006/928, de a lupta în mod efectiv împotriva corupției și în special a corupției la nivel înalt” (?!).

Așadar, pe lângă erorile și neadevărurile prezentate și reluate sistematic în rapoartele MCV și, acum, în Raportul 2021 M. St. Dr. ale Comisiei Europene, suntem în fața unei declarații oficiale, cu valoarea juridică a unor considerente din hotărârea CJUE, prin care CJUE își arogă funcția normativă și decide, printr-o interpretare forțată și vădit contradictorie, să anihileze supremația Constituției în dreptul național, prin efectul direct al Deciziei MCV din 13.06.2006, act juridic derivat care „gvernează” de 15 ani „tranzitoriu” (?!), statul de drept din România, starea justiției penale, statutul special al procurorilor de rang înalt, protocoalele acestora cu serviciile secrete, direcțiile de acțiune ale DNA ș.a.

7.6. Dimpotrivă, în mod constant, în jurisprudența CCR, după aderarea României la UE (01.01.2007), s-a consacrat primatul dreptului obligatoriu al UE, introdus în ordinea constituțională internă prin art. 148 alin. (2) din Constituția revizuită în 2003, cu precizarea respectării supremației Constituției, principiu instituit prin art. 1 alin. 5 al Constituției, așa cum au statuat, repetat, Curțile Constituționale din Germania, Franța, Italia, Spania și altele din Europa din vest, fără a fi acuzate de manifestări centrifuge și de atacuri la fundamentele UE (?!).

Prin deciziile sale, vizate de cele două hotărâri ale CJUE, Curtea Constituțională a României NU a contestat ori ignorat întâietatea (primatul) dreptului UE și principiile fundamentale instituite prin art. 2-6 din TUE, așa cum în mod fals și

tendențios se afirmă în unele medii ale UE și naționale, inclusiv de anumite asociații/forumuri obscure din „Casa justiției”.

7.7. CJUE în ultimii ani, a fost, din păcate, principalul aliat al Comisiei Europene în lupta împotriva unor fenomene majore infracționale transnaționale, precum crima organizată și traficul de stupefiante, spălarea banilor și terorismul ș.a., sacrificând, fără ezitare, marile principii umaniste consacrate de CEDO.

7.7.1. Marea Cameră a CJUE, prin Decizia din 27.06.2007 (C-305/2005), consacrată drept „decizia delațiunii” a statuat că Directiva 2001/1977 CEE nu încalcă dreptul la un proces echitabil, instituind „obligațiile avocaților, notarilor și celorlalți membrii ai profesiilor juridice independente, de informare și cooperare cu autoritățile responsabile de lupta contra spălării capitalului, atunci când asistă la anumite tranzacții de natura financiară... obligații justificate de necesitatea culpei eficace contra spălării capitalului” (par. 37), denunțându-și, astfel, clienții suspectați de astfel de fapte (?!).

7.7.2. Și acum, prin Hotărârea din 21.12.2021 (C-357/19 s.a.), Marea Cameră a CJUE sacrifică dreptul la un proces echitabil și principiul legalității în procesul penal în scopul de a asigura „lupta în mod efectiv împotriva corupției și, în special, a corupției la nivel înalt”, precum și contra „faptelor care constituie infracțiuni grave de fraudă, care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii...”, ratificând proceduri ilegale (completuri nelegal constituite, cooperări nelegale cu serviciile secrete pentru „colectarea de probe” ș.a.), în cadrul cărora Instanța Supremă română a dispus condamnări diverse [dreptul la un tribunal independent și imparțial și la un proces echitabil este garantat prin art. 6 alin. (1) din CEDO și prin art. 47 alin. (2) din Carta drepturilor fundamentale a UE].